

«Fratelli tutti», la nova crida del papa Francesc

Xavier Novell, bisbe de Solsona

Fa poc més d'un mes, el dia de sant Francesc d'Assís, el Sant Pare signava el seu darrer gran document: la carta encíclica «Fratelli tutti», llançant una crida a la fraternitat i a l'amistat social, una necessitat tan fonamental com transversal, tan profundament cristiana com interpel·ladorament universal. Sense pretendre sintetitzar aquí el conjunt del document, sí que em vull fer ressò de tres grans eixos que el travessen i que recullo en les paraules següents: la barca, la pertinença i les perifèries.

La barca. Es pot dir que la totalitat del text papal no és sinó un continu desenvolupament d'aquesta primordial veritat: tot ésser humà és criatura de Déu i, per tant, «tots som germans» («fratelli tutti»). Tantíssimes problemàtiques del nostre món, des de les més locals (personals, familiars, grupals...) fins a les més globals (polítiques i econòmiques), s'acaben recolzant en un verinós supòsit: hi ha un «jo i els meus» i hi ha, per contra, uns «altres» que són la font dels meus problemes. Aquest dualisme fomenta actituds rivals que divideixen mortalment persones, grups i pobles. «Veiem com impera una indiferència còmoda, freda i globalitzada, filla d'una profunda desil·lusió que s'amaga rere l'engany d'una il·lusió: creure que podem ser totpoderosos i oblidar que estem tots a la mateixa barca» (cf. 30). Però, davant aquest oblit, cal recordar que «ningú no se salva sol, que únicament és possible salvar-se junts» (cf. 32): no hi ha un «nosaltres» enfront d'uns «altres», sinó que, en el fons, existeix un únic i gran «nosaltres». Tots estem a la mateixa barca.

La pertinença. No n'hi ha prou amb la noció teòrica de fraternitat per a canviar el món. Perquè veritablement hi hagi una transformació en l'actitud dels

homes i dels pobles, no sols es tracta de «saber» que tots som germans, es tracta de «sentir-se part» de la fraternitat humana. L'home d'avui, marcat per la tecnologia i les xarxes socials, és sovint i tristament un home individualista i, paradoxalment, aïllat, i això el fa presa fàcil de moltíssims mals, tant personals com socials. En contra d'això, «la nostra societat hi guanya quan cada persona, cada grup social, se sent veritablement de casa. En una família, els pares, els avis, els fills són de casa; ningú no està exclòs. Si un té una dificultat, fins i tot greu, encara que se l'hagi buscada ell mateix, els altres corren a ajudar-lo, li donen suport; el seu dolor és de tots. [...] Es barallen, però hi ha alguna cosa que no es mou: aquest llaç familiar. Les baralles de família són després reconciliacions. Les alegries i les penes de cadascú són assumides per tots» (cf. 230). La convicció profunda de pertinença a una única família humana és el motor primigeni per a viure com a germans.

Les perifèries. La veu que sovint el Papa aixeca a favor dels exclosos de la societat demana, en aquest document, no sols fa pensar en ells sinó també apropar-s'hi, tocar les seves ferides i mirar la vida des de la seva realitat. Perquè sigui possible l'artesanía d'un món fratern, cal mirar el món des dels últims, des de les perifèries.

Estimats germans, les paraules del papa Francesc també s'adrecen a nosaltres i a les nostres comunitats. També nosaltres estem en la barca d'aquesta humanitat malferida. També nosaltres convé que cultivem la pertinença a la comunitat humana. També nosaltres hem de posar-nos al lloc dels darrers. Que el bon Déu, el Pare que ens fa «tots germans», ens hi ajudi.

